

АТ-ЯЛААТ: Хүчнийхний дарамтаас
д тэдний далд орлогын талаар ам ангайхгүй ирсээ

ийн шударга шүүх" гэх нэр хүссэн
гс байгууллагад Хууль зүй, дотоод
нам бүртгэхгүй, үйл ажиллагаа явуулах
ны эрхийг нь өгөхгүй байгаа талаар
нөлөөнийг санаачлагчид тайлбарлав
. Албан ёсны эрхгүй ч тэд энэ хэрээрээ
и их их мөхөөр гарцат жинжмэ тайлбайд
ал, цуглаан зохион байгуулах талаар
нхсэн. Зарим нэг зүйлийг тодруулахээр
н-Ялалттай уулзлаа.

ХЭРЛЭН ГОЛЫН ДАГУУ АМЬДАРЧ БАЙГА
УТГИЙН МИНЬ АХАН ДУУС НАРТАА УРИАЛ

Та бидний төр, үндэс
сэн. Хэрлэн голын сав
эзэрн байгаль эрэлхийн
нхн төр аргаар байгаа
нхн төр аргаар байгаа

гатай байгаа шалдартай
бидээ. Амьдарч байгаа
Усны салбарын мэргэжл
ээмшиж хэдэн арван жил
үсэх орлого энэ мэргэж
нхн ажиллаж байгаа
нхн үсэндээ

нөхдөг нь жижиг ажиллуул
нхн хэдхэн жил үйлд
нхн байдалд тохируулж
нхн шалдартай гэдгээр
нхн гарч байгаа үсн
нхнөө жижиг ажилл
нхн хэдхэн жил үйлд
нхн хэдхэн жил үйлд

дээ хэрхэн
ашиглах в
судалж ба
билд ү
байж мөн
дараа д
товорч
амьдра
ч байда
Т

ХЭВЛЭЛ МЭДЭЭЛЛИЙН ӨӨРИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ

Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн өөрийн зохицуулалт

Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн өөрийн зохицуулалт гэдэг нь хэвлэл мэдээллийн байгууллагад ажиллагсад, редакциудын хамтдаа сайн дураараа баталсан ёс зүйн зарчмыг олон нийтэд нээлттэй мөрдүүлэх мэргэжлийн нийгэмлэг юм. Сэтгүүлчийн ёс зүйн хэм хэмжээг мөрдүүлэх байгууллага нь Хэвлэлийн ёс зүйн зөвлөл юм.

Сэтгүүлчийн ёс зүйн код ба хэвлэлийн консул

- Сэтгүүлчийн ёс зүйн хэм хэмжээг мөрдүүлэх байгууллага нь Хэвлэлийн ёс зүйн зөвлөл юм. Хэвлэлийн зөвлөл нь хэвлэл төдийгүй телевиз радиод ч хамаатай. Хэвлэлийн Консул ч гэж нэрлэдэг энэ сэтгүүлчдийн мэргэжлийн байгууллага дэлхийн 54 улсад ажилладаг.
- Хэвлэлийн Консул нь Сэтгүүлчийн ёс зүйн хэм хэмжээг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр мөрдүүлэх, нөгөөтэйгүүр сэтгүүлчдийг хамгаалах, сэтгүүлчийн нэрээр хаягласан гомдлыг шүүхийн өмнөх шатанд эвлэрүүлэх журмаар шийддэг байгууллага билээ.

- Хуулийг албадан биелүүлж, хуулийн заалтууд хүнийг буруутгах шийтгэхэд чиглэсэн бол ёс суртахууны шаардлагыг сэтгүүлч бүр сайн дураараа, өөрийн хүсэл зоригоороо сахин мөрдөж, хэрэгжүүлж хэвшүүлэх юм. Нийгэм эдийн засагт институци гэсэн ойлголт сүүлийн жилүүдэд маш хүчтэй болж байна. Ёс суртахуун нь албан бус институцийн суурь, яс мод болдог юм байна. Ийм нэг институци нь хэвлэлийн өөрийн зохицуулалт юм.

- “Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн өөрөө удирдах ёсны норматив үндэс нь хуульд “найдах” бус харин өөрсдийн тогтоосон олон нийт, заншлын хийгээд ёс зүйн хэм хэмжээ байх учиртай. Хууль бол хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн “гадаад” харилцаанд хамаарахаас бус “дотоод” харилцаанд хутгалдан орох ёсгүй. Харин түүнийг өөрсдийн тогтоосон заншил, ёс зүйн гэх “олон нийтийн” хэм хэмжээгээр зохицуулах нь бие даасан байдлаа хангах гол механизм болно” гэж хуульч Б.Чимид гуай нэгэнтээ саналаа хэлж билээ.

Өнөөдрийн бодит үнэлгээ: Пиррийн ялалт

- Ингэж ялснаас ялаагүй нь дээр шахуу хэмээх утгатай мэргэн үг манай хэвлэлийн өнөөгийн нөхцөлд тохирохоор байна. Манайд эрхийн төлөө тэмцэгч сэтгүүлчид заримдаа Эрүүгийн хуулийн дагуу гэмт хэрэгтнүүд болчихоод байна. Сонин, телевизийн эсрэг иргэний хэргийн тоо буурахгүй харин ч нэмэгдэх хандлагатай байна. 2007 онд сэтгүүлч, хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлтэй холбогдох иргэний 33 хэрэг шүүхээр шийдвэрлэгдсэнээс 70 хувьд нь сэтгүүлч шууд ялагдаж, өндөр албан тушаалтнуудын хэрэг 100 хувь албан тушаалтны талд шийдэгдэж байна. Эрүүгийн хуулийн 111-р зүйлээр дөрөвхөн жилийн дотор 18 хүн ял эдэлсэн судалгаа гарсан. Ганцхан жилийн дотор эрүүгийн хуулийн заалтаас үүдэн 6 сэтгүүлч шүүхийн тогтоол уншуулаад байна.

Өнөөдрийн бодит үнэлгээ: Пиррийн ялалт

- Хэвлэл мэдээллийн байгууллага, сэтгүүлчдийг төрийн заналхийллээс хамгаалах шалгарсан арга нь хэвлэлийн өөрийн зохицуулалт юм. Хэвлэлийн өөрийн зохицуулалт нь үүний зэрэгцээ ёс зүйгүй сэтгүүлчдээс иргэдийг хамгаалж, сэтгүүл зүйн нэр хүндийг аварч, ингэснээр ёс зүйгүй сэтгүүлчдийн үйлдлээр далимдуулан хэвлэлийн хүзүүндэх гогцоог чангалах гэсэн төрийн оролдлогоос урьдчилан сэргийлсэн тогтолцоо билээ. Бид яаж хийж бүтээснээр манай нийгэм төлөвшдөг. Бид нийгмийн институциудыг хэлбэршүүлж болно.

Өнөөдрийн бодит үнэлгээ: Пиррийн ялалт

- Сэтгүүлчдийн баримтлах ёс зүйн зарчим, кодыг бид баталсан. Тухайлбал, Монголын Сэтгүүлчдийн Нэгдсэн Эвлэл, Монголын Телевизүүдийн холбоо, Монголын Чөлөөт Сонинуудын Холбоо, МОНЦАМЭ болон “Ийгл” ТВ-ийн Мэдээллийн алба, “Өнөөдөр” сонин зэрэг эвлэл, холбоо, байгууллагууд өөр өөрийн ёс зүйн дүрмүүдийг баталсан. Харин хэрэгжилтэнд нь хяналт тавьдаг, хариуцлага тооцдог механизм өнөө хэр бүрдээгүй байгаа. Дүрэм журмаа сайн мөрдөж буйг сайшаадаг, алдаа дутагдал гаргасанд хэрхэн хариуцлага тооцох тухай тогтолцоо байхгүй. 2008 оны 4 дүгээр сарын 24-нд МСНЭ-ээс Ёс зүйн хороо байгуулах талаар хэвлэлийн бага хурал хийсний маргаашаасаа л өдөр тутмын хэвлэлүүдээр баахан хардсан улстөржсөн нийтлэлүүд дагуулсан.

Сонгуулийн Хэвлэлийн консулууд

- 2004 оны УИХ-ын сонгууль, 2008 оны УИХ, орон нутгийн сонгууль, 2009 оны Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн үеэр Хэвлэлийн түр зөвлөл ажилласан.

Монголын
хэвлэл
мэдээлэл
өнөөдөр эрдэм
санхүүгийн бяр
суужээ. Гэвч
хэвлэн нийтлэх
эрх чөлөөндөө
бие даасан
хараат бус эзэн
нь байхын тулд
хэвлэлийн
салбар өдөр
бүр тэмцэж
байна

- **Хэвлэлийн өөрийн зохицуулалт олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн хөгжилд хэрэгтэй тухай таван шалтгаан:**
- Редакцийн эрх чөлөөг хангана
- Төрийн зүгээс саад хийхийг хязгаарлана.
- Хэвлэл мэдээллийн чанарыг өргөнө
- Хэвлэл мэдээлэл хариуцлагатай байгааг харуулж нотолно.
- Уншигч үзэгчдэд хэвлэл мэдээлэлд хүрэх гарам болно.

Шүүхийн альтернатив: Хараат бус байдлыг хамгаалах хувилбар

- Хэвлэл Засгийн газрыг хянах “хоточ нохойн” үүргээ Засгийн газрын зүгээс хамгийн бага хяналттай байж л гүйцэтгэж чадна. Энэ хараат бус байдлыг хамгаалахад өөрийн зохицуулалт зорьж байгаа юм. Сэтгүүлчийн мэргэжлийн алдааг ашиг сонирхлын зөрчилтэй эрх мэдэлтэн биш мэргэжил нэгт нөхөд нь шүүснээр өөрийн зохицуулалт сэтгүүлчийн хараат бус байх эрхийг хамгаалдаг. Цагт хавчигдах, мэдээг баталгаажуулах, мэдээлэлд нэвтрэх эрх дутах, санхүүгийн хангалтгүй эх үүсвэр, үг хэллэгийн ялгаа, мэдээллийн эх сурвалжаа хамгаалах, технологийн хоцрогдол гээд редакцийн гал тогооны зовлонг зөвхөн мэргэжлийн сэтгүүлчид л ойлгоно.

Сэтгүүлч аль нэг дүүргийн цагдаа шүүхийн хаалга сахиж шүүлгэх биш, мэргэжил нэгт нөхдөөсөө бүрдсэн Хэвлэлийн зөвлөлөөр шүүлгэж, хамтын шийдвэрийг сонсох нь шүүхээс ял авснаас дээр билээ.

Хэвлэлийн зөвлөл нь тухайн нийтлэл бичсэн сурвалжлагчийг сэтгүүлчийн ёс зүйн зарчим зөрчсөн эсэхийг л тогтооно. Товчхондоо үүгээрээ сэтгүүлчийг шүүхэд очихоос вакцинжуулж байна.

Хэвлэлийн Консул үүнийг яаж хийх вэ?

- Хэдийгээр иргэн хүн нэр төрөө сэргээлгэхээр шүүхийн байгууллагад хандах эрх нь нээлттэй боловч ийнхүү шүүхэд нэхэмжлэл гаргахаасаа өмнө Хэвлэлийн Зөвлөлд хандаж, тухайн хувь сэтгүүлч сэтгүүлчийн ёс зүйгээ зөрчсөн эсэх талаар мэргэжлийн дүгнэлт гаргуулан авдаг практик дэлхийн олон оронд бий.
- Бараг дийлэнх тохиолдолд хэвлэл болон иргэний хооронд үүссэн гүтгэлгийн холбогдолтой маргаан нь Хэвлэлийн Зөвлөлийн шийдвэрээр эцэс болж, сонин хэвлэл нь залруулга хэвлэн, уучлал гуйдаг. Гутаагдсан нэр төр шүүхийн шийдвэрийн дагуу сонины газраас мөнгөн төлбөр гаргуулснаар л сэргэдэг гэж ойлгох нь өрөөсгөл тул энэ асуудал заавал шүүхийн байгууллагаар шийдэгддэг байх албагүй гэсэн санаа үүний цаана байдаг.
- Хэвлэлийн Зөвлөл аливаа уншигчийн зүгээс гаргасан гомдол, маргааныг хянан үзээд, сэтгүүлч ёс зүйгээ зөрчсөн гэсэн дүгнэлт гаргавал тухайн сонины газар нь анхны ташаа мэдээлэл тараасантай яг адил арга байдлаар залруулга, уучлал хэвлэх үүрэгтэй болдог ба тодорхой хэмжээний мөнгөн торгууль төлдөг.
- Энэ торгууль нь Хэвлэлийн Зөвлөлийн санхүүжилтийн нэг хэсэг болдог.
- Хэвлэлийн Зөвлөл амжилттай ажиллах нэг гол хүчин зүйл бол хэвлэлийн салбарт ажиллаж буй сэтгүүлч, эрхлэгч, хэвлэн нийтлэгчид сэтгүүлчийн ёс зүйн баримт бичгийг даган мөрдөж байхаа батлан, гарын үсгээ зурсан байх явдал юм. Мэргэжлийн эрх мэдлийг мэргэжлийн шударга ёстой нийцүүлж ажиллаж, нийгмийн өмнө хүлээх хариуцлагаа бүрэн дүүрэн ухамсарлана

Хэнд та буруугаа тохно, түүнд эрх мэдлээ алдана

- Бид улстөрчид, эрх баригчдыг хэтэрхий их буруутгаж, тэр хэмжээгээрээ тэднээс хараат болж байна. Хэвлэлийн зохицуулалтыг эрх зүйгээр зохицуулах гэх нь улстөрчдөд толгойгоо өгсөн хэрэг болж байна. Бид алдаагаа давтахгүй, ололтоосоо ухрахгүй байх ёстой. Би өөрөө амьдралаа төлөвлөнө, эсвэл өөр хүмүүс таны амьдралыг төлөвлөнө. Тиймээс эрх зүйн зохицуулалтаас зайлсхийж, мэргэжлийн ёс зүйгээр хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл өөрөө өөрийгөө зохицуулахаар оролдоод үзэх нь чухал юм.

Хэнд та буруугаа тохно, түүнд эрх мэдлээ алдана

- *Үр дүнтэй ажиллах
Хэвлэлийн зөвлөл хэвлэл
мэдээллийн эсрэг үүсэх
эрүүгийн болон иргэний
хэргийг цөөлнө. Шүүхийн
өмнөх шатанд сэтгүүлч ба
нэхэмжлэгчийг эвлэрүүлэх
журмаар хэргийг
шийдсэнээр шүүхээр
шийтгэгдэх сэтгүүлчдийн
тоог цөөлнө.*
- *Хэвлэлийн зөвлөлийн
талаар хуулинд шууд
заалт орох шаардлагагүй.*
- *Хэвлэл мэдээллийн салбар
Хэвлэлийн зөвлөлийн үйл
ажиллагааны зардлыг
бүрэн санхүүжүүлж байна.*

Хэнд та буруугаа тохно, түүнд эрх мэдлээ алдана

- *Зөвлөлийн шийтгэл нь шийдвэрийг олон нийтэд мэдээлэх, залруулга ба уучлал нийтлэхээс хэтрэх ёсгүй. Залруулгын хэмжээ, нүүрний байрлалыг зөвлөл тогтоох нь зүйтэй*
- *Хэвлэл мэдээллийн хаягласан гомдлыг Консул үнэ төлбөргүй барагдуулах нь зүйтэй.*
- *Зөвлөлийн санхүүжилтэнд гадаадын олон улсын байгууллагаас дэмжлэг авч болно*
- *Хэвлэлийн зөвлөл мөрдөн шалгах эрхгүй*

Ахнаарал тавьсанд баярлалаа